

VERENIGINGSNIEUWS

SAMENSTELLING ALGEMEEN BESTUUR VAN HET NATUUR- HISTORISCH GENOOTSCHAP IN LIMBURG (per 14 maart 1992)

Voorzitter:

A. Lenders, Groenstraat 106
6074 EL Melick, tel.: 04752-2351

Secretaris:

H. Schmitz, Vinkenberg 6
6074 DL Melick, tel.: 04752-4757

Penningmeester:

C. Adams-Kaasta
H. van Rodenbroeckstraat 43
6413 AN Heerlen, tel.: 045-723169

Leden:

- R. Akkermans (vice-voorzitter)
Wilhelminalaan 47
6042 EP Roermond
tel.: 04750-24281
- R. Berten, Halveweg 45
3600 Genk (België)
tel.: 011-224032
- A. Broen, Marijkestraat 6
6067 GW Linne, tel.: 04746-4029
- J. Buys
Bachstraat 43, 5802 GM Venray
tel.: 04780-86791
- J. van der Coelen
Kremersdreef 5A,
6216 SV Maastricht
tel.: 043-475825
- J. Geusens, Spurkerweg 21A
3740 Bilzen (België)
tel.: 011-418006
- R. Gubbels, Stadhouderslaan 145
6171 KH Stein, tel.: 046-337559
- L. Hensels, Tramstraat 9
6088 EA Roggel, tel.: 04749-1736
- T. Mulder, Bloemenweg 23
6221 TT Maastricht
tel.: 043-216122
- F. Schepers, Ophoven 56
6133 XW Sittard, tel.: 046-528863
- P. Spreuwenberg
Aan de Slagboom 2
6372 KW Schaesberg
tel.: 045-310661
- F. van Westreenen
Eckelraderweg 1
6247 NE Gronsveld
tel.: 04408-2677

Samenstelling Dagelijks Bestuur:
R. Akkermans, C. Adams-Kaasta,
A. Broen, A. Lenders, F. Schepers,
H. Schmitz.

ROOSTER VAN AFTREDEN

1993

C. Adams-Kaasta
R. Berten
A. Broen
J. Buys
P. Spreuwenberg

1994

J. Geusens
R. Gubbels
L. Hensels
F. Schepers
F. van Westreenen

1995

R. Akkermans
J. van der Coelen
A. Lenders
T. Mulder
H. Schmitz

Het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg is springlevend. 1991 heeft dit overduidelijk aangetoond. Alle geleidingen hebben hun steentje bijgedragen. Er werd weer veel waargenomen, genoteerd, besproken, besloten, georganiseerd, geknipt en geplakt, etc.

Niet alleen 1991 was belangrijk, ook aan de (nabije) toekomst werd gedacht. Diverse bestuursnota's en -besluiten zijn te beschouwen als investeringen in de toekomst en getuigen van een duidelijke visie op de jaren die het Genootschap voor de boeg heeft. Om bij de woorden van de voorzitter te blijven in zijn bijdragen voor de Maandbladrubriek Verenigingsnieuws: het Genootschap is op weg naar 2000.

In het hierna volgende verslag vindt u een overzicht van de belangrijkste gebeurtenissen die in 1991 plaatsvonden en van de werkzaamheden/activiteiten die verricht/ondernomen werden. Na het noemen van enkele zaken van algemeen genootschapsbelang zullen hierbij in het kort alle geleidingen de revue passeren, beginnend met de studiegroep en eindigend met het bestuur. Ik hoop hiermee het belang dat het bestuur aan elke geleiding hecht te benadrukken en tevens de vitaliteit van het (groeijende) Genootschap aan te geven. De redactie van het Maandblad en de Stichting Natuurpublicaties Limburg worden in dit verslag niet behandeld. Deze geleidingen stellen zelf een jaarverslag op.

JAARVERSLAG 1991

In het verslag (6 mei) ontving het Natuurhistorisch Museum de Prins Bernhard Fonds Museum Prijs. De toegankelijkheid van de collecties, de stimulerende rol van het Museum op het gebied van natuurstudie en het actieve tentoonstellingsbeleid vormden belangrijke beweegredenen voor het toekennen van deze prijs. Als grondlegger van het Museum en door de nauwe band die sedert de oprichting van het Museum tussen Museum en Genootschap heeft bestaan, voelde ook het Genootschap zich vereerd met de onderscheiding. In het Natuurhistorisch Maandblad 80(6): 105-108 werd uitgebreid verslag gedaan van de prijs-toekenning.

In het verslagjaar (13 november) overleed plotseling dhr. P. van Nieuwenhoven. Voor het Genootschap betekende dit een groot verlies. De heer Van Nieuwenhoven was jarenlang de drijvende kracht van het Genootschap als bestuurslid, secretaris, voorzitter, redacteur, hoofdredacteur en/of voorzitter van de Kring Maastricht. De waardering die het Genootschap voor zijn inzet had, uitte zich in de benoeming tot Lid van Verdienste en met name in de toekenning van de hoogste onderscheiding van het Genootschap: de Rector Cremers Penning. In het Natuurhistorisch Maandblad 80(12): 221-222 werd dhr. van Nieuwenhoven herdacht.

Studiegroepen en kringen

De vele bijeenkomsten, lezingen en excursies in het verslagjaar getuigen van de grote activiteit van de studiegroepen. Voor het eerst werd er door meerdere studiegroepen een gezamenlijk inventarisatieproject uitgevoerd. In opdracht van het Waterschap Roer en Overmaas onderzochten de Herpetologische Studiegroep, de Plantenstudiegroep en de Zoogdierenwerkgroep de natuurwaarden van 14 regenwaterbuffers en rapporteerden hun bevindingen aan het waterschap.

In het verslagjaar werden twee studiegroepen opgericht (het totale aantal studie- en werkgroepen kwam hiermee op 11). Ten eerste de Vissenstudiegroep. Deze studiegroep probeert voornamelijk op voornamelijk projectma-

tige basis Limburgse beken te inventariseren. Ten tweede de Vogelstudiegroep. De heropricting van deze oudgediende moet de aandacht voor vogelstudie binnen het Genootschap doen opleven. In samenwerking met de Vogelwacht Limburg geeft de Vogelstudiegroep het blad "Limburgse Vogels" uit. Het blad kende in het verslagjaar 380 abonnees.

Tenslotte zij vermeld dat dhr. E. de Groot van de Studiegroep Onderaardse Kalksteengroeven door het Staatstoezicht op de Mijnen werd aangewezen als opzichter van de Roothergroeve, de Nieuwe Groeve, de Apostelgroeve en de Theunisgroeve.

Lezingen en naturalia-avonden vormden weer de voornaamste activiteiten van de Genootschapskringen. Een verheugend feit was de heropricting van de Kring Roermond op initiatief van een aantal nieuw opgeleide Meinweggidsen. De eerste bijeenkomsten bleken een groot succes.

Administratie en Publikatiebureau

De bureautaken van het Genootschap werden vanuit het Natuurhistorisch Museum te Maastricht verzorgd door mevr. A. Duysters. Samen met mevr. H. van Almelo en de heren J. Cobben, C. Felix, W. Ogg en J. Orbons zorgde zij tevens voor het verzendklaar maken van de Maandbladen. De ledenadministratie werd bijgehouden door mevr. C. Widdershoven. Mevr. L. Thissen nam deze aan het eind van het verslagjaar van haar over. Het ledenbestand nam toe. Op 31 december 1991 bedroeg dit ca. 930; een toename van ongeveer 50 leden vergeleken met 1990. Het Natuurhistorisch Maandblad werd naar ongeveer 1000 adressen verzonden.

Het publikatiebureau stond onder leiding van mevr. M. Lenders. Ondanks het feit dat het Genootschap geen nieuwe publikaties uitgaf (de Boomkierpublicatie die aan het einde van 1991 verscheen niet meegerekend), werden redelijke verkoopresultaten behaald. De lijst met publikaties die nog te koop zijn, werd geheel herzien.

Computerbeheergroep

De heren B. op den Camp, D.Th. de Graaf, B. Graatsma en N. van der Wal beheerden onder leiding van J. den Boer de centrale Genootschapscomputer. Studiegroepen werden weer in de gelegenheid gesteld om hun waarnemingen in te voeren. Door verschillende studiegroepen werd hiervan ge-

bruik gemaakt. Daar in de computer inmiddels zoveel waarnemingen waren ingevoerd dat de maximale opslag nagenoeg bereikt was, werd overgegaan tot de aanschaf van een nieuwe, adequate computer-configuratie met een aanzienlijk grotere opslagcapaciteit.

Algemeen Bestuur

Tot aan de Algemene Ledenvergadering van 16 maart maakten de volgende personen deel uit van het Algemeen Bestuur: mevr. C. Adams-Kaasta (penningmeester) en de heren R.W.A.P. Akkermans, R.H.D. Berten, A.J.J. Broen, J.C. Buys, D.A.M. Cruysberg, B.G. Graatsma, R.E.M.B. Gubbels (secretaris), L.G.M. Hensels, A.J.W. Lenders (voorzitter), T.J.D. Mulder, F.J. Schepers, P. Spreuwenberg, W. Weener (vice-voorzitter) en F.S. van Westreenen. Tijdens de Algemene Ledenvergadering trad dhr. Graatsma af en werd dhr. J. Geussens uit Bilzen (België) benoemd. In het verslagjaar bedankte dhr. Cruysberg voor zijn lidmaatschap van het bestuur. Deze vacante plaats werd opgevuld door dhr. J. van der Coelen. Tijdens de extra Algemene Ledenvergadering d.d. 3 oktober werd hij op voordracht van het bestuur gekozen.

De samenstelling van het Dagelijks Bestuur bleef ongewijzigd en was als volgt: mevr. Adams-Kaasta en de heren Broen, Gubbels, Lenders, Schepers en Weener.

Gedurende het verslagjaar vergaderde het Algemeen Bestuur 5 maal. Het Dagelijks Bestuur kwam 6 keer bij elkaar. Het bestuur organiseerde tweemaal een zogenaamd Periodiek Overleg, te weten op 28 februari en 14 november. Tijdens dit overleg werd elke genootschapsgeleding in de gelegenheid gesteld om agendapunten in te dienen. Besproken zaken waren o.a.: de toekomst van het Genootschap, het op te richten Centrum voor Natuur, Milieu en Landschap, de Genootschapsdag, de inventarisatie van regenwaterbuffers door studiegroepen in opdracht van het Waterschap Roer en Overmaas, verkoop van gegevens en de Publiek-Private Samenwerking met de gemeente Maastricht. Het verslag van de voorjaarsbijeenkomst werd gepubliceerd in het Natuurhistorisch Maandblad 80(7/8): 123-124.

Op 16 maart vond de Algemene Ledenvergadering plaats. Voor de tweede maal werd deze gegoten in de vorm van een Genootschapsdag, d.w.z. 's ochtends de vergadering en 's mid-

dags een interessant aanbod van lezingen (voor verslag van deze dag zie Natuurhistorisch Maandblad 80(7/8): 124). In het kader van een nauwere samenwerking met de Belgische natuurbescherming werd gekozen voor een locatie in België. Dankzij de gastvrijheid van het Provinciaal Natuurcentrum werd dit Rekem. In de ledenvergadering werden de jaarverslagen van de secretaris en penningmeester vastgesteld. Publicatie hiervan vond plaats in het Natuurhistorisch Maandblad 80(4): 66-68. De heren Gubbels, Hensels, Schepers en Van Westreenen werden herkozen als bestuurslid. Het middagprogramma werd gevuld met lezingen over de Belgisch-Limburgse Botanische Werkgroep, onderaardse kalksteengroeven en natuurontwikkeling langs de Grensmaas. De computerbeheergroep gaf demonstraties van het programma Inventar.

Gezien de opkomst en reacties kon gesproken worden van een geslaagde dag.

Op 3 oktober vond een extra Algemene Ledenvergadering plaats. Tijdens deze vergadering, die gecombineerd werd met een bijeenkomst van de Kring Maastricht, werd de begroting 1992 vastgesteld.

In het verslagjaar nam het Algemeen Bestuur enkele belangrijke besluiten, o.a.:

- Het Genootschap, Stichting Milieufederatie Limburg, Stichting Het Limburgse Landschap, Stichting IKL en de consulent Natuur- en Milieu-educatie/IVN zijn in principe overeengekomen om te gaan samenwerken in een centrum voor natuur, milieu en landschap.
- Door het Genootschap, de KNNV en de Nederlandse Vereniging voor Herpetologie en Terrariumkunde "Lacerta" werd een intentieverklaring getekend om te komen tot een intensievere samenwerking.
- Om het archief van het Genootschap voor de toekomst veilig te stellen, heeft het bestuur besloten om het archief van het Genootschap in bewaring te geven van het Rijksarchief Limburg. Het archief werd opgeschoond door dhr. E. Pelzers.
- De taak van het Genootschap als informatieleverancier wordt steeds belangrijker en vooral ook omvangrijker. Om e.e.a. in goede banen te leiden zijn door het bestuur algemene richtlijnen bepaald, vastgelegd in de beleidsnotities:

- * Toegang tot de centrale Genootschapscomputer
- * Gegevensleverantie aan derden
- * Projectonderzoek op aanvraag

Ook dit verslagjaar ontplooi de het bestuur initiatieven ten behoeve van het behoud van de Limburgse natuur. In dit kader kunnen genoemd worden:

- Reactie naar de gemeente Stein inzake plannen tot woningbouw en inrichting van een bedrijventerrein in het landelijk gebied
- Machtiging aan de Stichting Milieuwerkgroep Bergen om namens het Genootschap bezwaar te maken tegen het ontwerpbestemmingsplan Landgoed Bleyenbeek (aanleg golfbaan)
- Commentaar op het concept Landschapsbeleidsplan van de gemeente Maastricht
- Commentaar op de tussentijdse herziening van het voorontwerp beheersplan Mergelland-West
- Samen met "Lacerta", de Werkgroep Amfibieën Reptielen Nederland en de Stichting Reptielen-, Amfibieën- en Vissenonderzoek Nederland werd een verzoek gedaan aan staatssecretaris Gabor van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij om de Lage Fronten in de gemeente Maastricht aan te wijzen als beschermd natuurm monument
- Verzoek aan Gedeputeerde Staten om het Haeselaarbroek in de gemeente Echt alsnog op te nemen in het ontwerp beheersplan Randzone Zuid-Limburg. Aan dit verzoek werd gehoor gegeven.
- Verzoek aan de gemeente Beek om bestemming, inrichting en beheer van landgoed Gebroek af te stemmen op de natuurwaarden van het gebied
- Notitie naar Stichting Milieufederatie waarin gepleit wordt voor een vernieuwing van de inbreng van de

particuliere natuurbescherming in landinrichtingscommissies

- Verzoek van de Kring Heerlen aan de gemeente Heerlen om sluiting van het Geologisch Museum te voorkomen
- Adhesiebetuiging aan de Stichting Botanische Tuin Jochum Hof (Steyl) m.b.t. hun subsidie-aanvraag bij het Prins Bernhard Fonds t.b.v. het voortbestaan van de tuin

Bovendien was het Genootschap vertegenwoordigd in verschillende overleggroepen, namelijk in het Dagelijks Bestuur van de Stichting Milieufederatie Limburg, in het Algemeen Bestuur van de Stichting Botanische Tuin Kerkrade, via de Studiegroep Onderaardse Kalksteengroeven in de Overleggroep Groevenbeheer en via de Herpetologische Studiegroep in de Overleggroep Poelenbeheer.

R. GUBBELS, secretaris

JAARVERSLAG 1991 ZOOGDIERENWERKGROEP

Velen waren afgelopen jaar weer zeer actief in de Zoogdierenwerkgroep (ZWG). Niet alleen werden in de wintermaanden vele mergelgroeven en andere geschikte objecten geïnventariseerd op de aanwezige aantallen en soorten vleermuizen (het verslag over alle vleermuisactiviteiten verschijnt nog in de eerste helft van dit jaar), maar ook werd een otterinventarisatie uitgevoerd in samenwerking met de Stichting otterstation Nederland. Op plaatsen waar in het verleden door leden van de ZWG ottersporen werden waargenomen, bleek men ook nu weer sporen van deze grootste in Nederland nog levende marterachtige te kunnen waarnemen (zie ook NHM, 11/1991). Daarmee alle vroegere berichten over het uitsterven van de Otter in Neder-

land logenstraffend. Toch blijven de bedreigingen in de vorm van vervuiling en vernieling van milieu en biotoop onze grootste aandacht vereisen (niet alleen binnen de ZWG, maar ook bij provincie en rijk). Naar aanleiding daarvan werd R. Libois, Universiteit Luik, een van de zeer weinigen in de Benelux die onderzoek gedaan heeft aan Otters in het wild, uitgenodigd voor een drukbezochte lezing. Verder kwamen leden van de ZWG ook in de pers met berichten over Wasberen en Steenmarters. Steenmarters hebben laten zien dat er diersoorten zijn, die zich aan hun snel veranderende leefomstandigheden kunnen aanpassen.

Daarnaast zijn in de zomermaanden vele zoogdierinventarisaties uitgevoerd, zowel alleen als in groepsverband. Daarbij stond ook de inventarisatie van vleermuizen zeer in de belangstelling. Verheugend was dat ook in Noord-Limburg zeer actief geïnventariseerd werd, zodat de nadruk minder op Midden- en Zuid-Limburg kwam te liggen.

Verheugend was tevens dat R. Foppen in gelegenheid was een eerste korte film samen te stellen over de biotopen van de Hazelmuis in Limburg.

Een ander, als veelal typisch Limburgs beschouwd zoogdier zal dit jaar meer de aandacht moeten krijgen door een inventarisatie, geïnitieerd door R. Gubbels: de Hamster. Daarnaast zijn wij van plan ook dit jaar de belangstelling voor de kleine zoogdieren te intensiveren.

Dit jaar beëindigde J. Knoors zijn functie als secretaris, die werd overgenomen door ondergetekende. Hierbij een woord van dank voor zijn vele werk voor de ZWG. Tevens vanaf deze plaats een welgemeend woord van dank aan de velen, die ook dit jaar weer ten behoeve van de werkgroep zoveel inzet getoond hebben.

L. BACKBIER, secretaris